Európai Parlament
2019-2024

Nőjogi és Esélyegyenlőségi Bizottság

2023/2129(DEC)

25.1.2024

VÉLEMÉNY

a Nőjogi és Esélyegyenlőségi Bizottság részéről

a Költségvetési Ellenőrző Bizottság részére

a 2022. évi mentesítésről: az EU általános költségvetése – Európai Bizottság (2023/2129(DEC))

A vélemény előadója: Robert Biedroń

PA_NonLeg

JAVASLATOK

A Nőjogi és Esélyegyenlőségi Bizottság felkéri a Költségvetési Ellenőrző Bizottságot mint illetékes bizottságot, hogy állásfoglalásra irányuló indítványába foglalja bele az alábbi javaslatokat:

A. mivel a nemek közötti egyenlőség az Unió alapvető értéke, amelyet az Európai Unióról szóló szerződés 2. cikke is rögzít; mivel az EUMSZ 8. cikke kötelezi az Uniót az egyenlőtlenségek kiküszöbölésére, valamint a férfiak és nők közötti egyenlőség előmozdítására és a nemek közötti egyenlőség érvényesítésére;

B. mivel az Európai Parlament többször is kérte a Bizottságot, hogy mozdítsa elő és hajtsa végre a nemek közötti egyenlőség általános érvényesítését és a nemek közötti egyenlőség szempontját érvényesítő költségvetés-tervezést, és végezzen nemi szempontú hatásvizsgálatokat valamennyi uniós szakpolitikai területen, csakúgy, mint az uniós költségvetés végrehajtása és a jelentéstétel során;

C. mivel számos olyan tagállamban, ahol alacsony a születési ráta, a nők és párok szeretnének gyermeket vállalni, de a gyakorlatban nem önszántukból, hanem a gazdasági nehézségek, valamint az élet- és munkakörülményeik folyamatos romlása miatt nem tehetik ezt meg, ami a nők magasabb munkanélküliségét eredményezi, és megnehezíti számukra, valamint a szülők számára, hogy éljenek anyasági és apasági jogaikkal munkahelyükön, továbbá és megnehezítik a minőségi közszolgáltatásokhoz és gyermekgondozási lehetőségekhez való hozzáférést; mivel létfontosságú, hogy a nők érvényesíthessék a jogokat biztosító munkavállaláshoz való jogukat, és joguk legyen az anyasághoz anélkül, hogy ezért büntetnék őket, hiszen ez továbbra is a nőket érinti a legsúlyosabban, és őket éri legtöbbször hátrányos megkülönböztetés; mivel e diszkriminatív gyakorlatok magukban foglalják a munkaadó általi nyomásgyakorlást az állásinterjúkon részt vevő nőkkel szemben, amikor kérdések merülnek fel arra vonatkozóan, hogy van-e gyermekük, és ha igen, milyen életkorúak, továbbá a női munkavállalókat érő, arra irányuló egyre fokozottabb gazdasági és munkával összefüggő nyomásgyakorlást, hogy ne vegyenek igénybe szülési szabadságot;

D. mivel a nemek közötti egyenlőséget az Unióban különösen az ukrajnai háború következményei, a nőket aránytalanul sújtó megélhetési válság költségei, valamint a nemek közötti egyenlőség és a nők jogai, különösen a szexuális és reprodukciós egészség és jogok terén számos tagállamban tapasztalható visszaesések befolyásolták; mivel ez tovább mélyíti az egyenlőtlenségeket és akadályozza a nemek közötti esélyegyenlőséget;

1. hangsúlyozza, hogy a nemek közötti egyenlőség szempontját be kell építeni és biztosítani kell valamennyi szakpolitikában, gyakornoki foglalkoztatásban és könnyítő intézkedésben, különösen a jelenlegi válságok – a háborúk, az éghajlati és energiaválság, az infláció – nemi szempontjainak, valamint az Unióban és világszerte a nők jogai, ezen belül is kiemelten a szexuális és reprodukciós egészség és jogok elleni reakciók fényében; fontosnak tartja, hogy a nemek közötti egyenlőség szempontját érvényesítő költségvetés-tervezést minden helyreállítási és enyhítő intézkedésben alkalmazzák a különböző válságok nemileg meghatározott hatásainak enyhítésére irányuló uniós programok kiaknázása érdekében;

2. ismételten aggodalmát fejezi ki a jogállamiság, a demokrácia és az emberi jogok elleni támadások, valamint a nemek közötti egyenlőség és a nők jogai elleni reakciók közötti összefüggés miatt; felhívja a Bizottságot, hogy folytassa az Unión belüli jogállamiság megerősítésére irányuló erőfeszítéseit, különösen azokat a jogalkotási javaslatokat, amelyek célja az uniós költségvetés védelme a jogállamiság tekintetében fennálló, általánossá vált hiányosságok, az emberi jogok, köztük a nők jogainak megsértése és az Európai Unió alapvető értékeinek megsértése esetén; felszólítja a Bizottságot, hogy vizsgálja meg az uniós támogatások kedvezményezettjeinek fő küldetését, és tartsa vissza a finanszírozást azoktól a szereplőktől, akik az uniós forrásokat az emberi jogok, különösen a nők alapvető jogai és a nemek közötti egyenlőség – ezen belül a szexuális és reprodukciós egészség és jogok, valamint a nők testi integritáshoz, autonómiához és önrendelkezéshez való joga – csorbítására kívánják felhasználni, és gondoskodjon arról, hogy ezek a szereplők ne juthassanak ilyen forrásokhoz; felhívja a tagállamokat, hogy védjék meg a szexuális és reprodukciós egészséget és jogokat – ideértve a biztonságos és legális abortuszhoz való hozzáférést –, különösen a reprodukciós egészségügyi programok és szolgáltatások elérhetőségének biztosításán keresztül, amelyek az önkéntes családtervezéshez szükséges ellátást és gyógyszereket, valamint az anyák és az újszülöttek egészségét biztosítják;

3. tudomásul veszi a Bizottságnak a kiadások nemi szempontjainak 2023-tól kezdődő nyomon követésére vonatkozó módszertanát; emlékeztet arra, hogy az uniós költségvetésnek csak 2%-áról állapította meg értékelés, hogy alapelve a nemek közötti egyenlőség javítása; felszólítja a Bizottságot ezen arány javítására a nemek közötti egyenlőségnek a programtervezés kezdetétől történő általános érvényesítésével; megismétli, hogy további részletekre van szükség ahhoz, hogy teljes mértékben megérthető legyen a kiadások azon többsége (73%), amelynél a „nemek közötti egyenlőséghez való hozzájárulás lehetősége” a jelenlegi értékelés szerint 0*; aggodalommal állapítja meg, hogy, hogy a Számvevőszék által közzétett 10/2021. számú különjelentés megerősítette, hogy az EU költségvetési ciklusa továbbra sem veszi megfelelően figyelembe a nemek közötti egyenlőséget, mivel nagyrészt hiányoznak az olyan kulcsfontosságú elemek, mint a nemek közötti összehasonlító elemzés, a nemekkel kapcsolatos célkitűzések, a mutatók és az adatszolgáltatáson keresztüli elszámoltathatóság;

4. üdvözli a Bizottság arra irányuló munkáját, hogy új osztályozást dolgozzon ki az uniós kiadások nemek közötti egyenlőségre gyakorolt hatásának mérésére; felszólítja a Bizottságot annak biztosítására, hogy ez az osztályozás a programok nemek közötti egyenlőségre gyakorolt hatásának pontos és átfogó bemutatására összpontosítson; felhívja a Bizottságot, hogy a jogalkotási ciklus végére tekintettel folytassa a nemek közötti egyenlőséggel kapcsolatos munkáját, és kéri egy nemek közötti egyenlőségért felelős biztos kinevezését a következő ciklusra; üdvözli, hogy a nemek közötti egyenlőség és a nemek közötti egyenlőség általános érvényesítése a 2021–2027 közötti időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keretben és a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközben az uniós alapokra vonatkozó horizontális elvek egyike; felszólítja mindazonáltal a Bizottságot, hogy az Európai Számvevőszék ajánlásait teljes mértékben hajtsa végre, többek között a jelenlegi többéves pénzügyi keret félidős felülvizsgálata és a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz végrehajtása során; felszólítja a Bizottságot annak biztosítására, hogy ez az osztályozás a meglévő programok és források hatásának pontos és átfogó bemutatására összpontosítson; ezzel

összefüggésben megismétli, hogy a nemek közötti egyenlőség átfogó nyomon követési módszertanának magában kell foglalnia a nemek közötti egyenlőségre gyakorolt negatív hatásokkal kapcsolatos adatszolgáltatást;

5. ismét hangsúlyozza, hogy a nőknek és a férfiaknak egyenlő mértékben kell részesülniük a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből, különös tekintettel a nemek közötti 13%-os bérszakadékra; emlékeztet arra, hogy a Bizottság a tagállamok helyreállítási és rezilienciaépítési terveinek nemi szempontú értékelését csak előzetes értékelés formájában vezette be, amely feltárta, hogy egyes tagállamok nem rendelkeznek a nemek közötti egyenlőségre összpontosító intézkedésekkel; ezért hangsúlyozza az adatgyűjtési követelmények fontosságát, amelyek lehetővé teszik a nemek szerint lebontott adatok szisztematikus és átfogó gyűjtését az összes vonatkozó uniós politika összefüggésében; sürgeti a Bizottságot, hogy kezelje ezt prioritásként, és használja ki az adatgyűjtési követelmények és mutatók javításának lehetőségeit az új jogszabályokban és felülvizsgálatokban, például az Unió általános költségvetésére alkalmazandó pénzügyi szabályok átdolgozásában; felhívja a Bizottságot, hogy tegyen eleget Ursula von der Leyen elnök arra vonatkozó pozitív kötelezettségvállalásának, hogy valamennyi politikai döntéshozatalban előmozdítsa a nemek közötti egyenlőséget, és felhívja a Bizottságot, hogy teljesítse a 2020–2025 közötti időszakra szóló nemi esélyegyenlőségi stratégia keretében tett kötelezettségvállalásait, és hangsúlyozza továbbá, hogy sokkal többet kell tenni, mivel a Bizottság fő éghajlati, környezetvédelmi és gazdasági javaslataiban nincs jelen a nemi dimenzió; hangsúlyozza, hogy az elmúlt évtizedben a gazdasági és pénzügyi válság kezdetével a tagállamokon belül és azok között egyaránt megnehezítették a nők és lányok helyzetét a gazdasági, társadalmi, munkaügyi és nemi egyenlőtlenségek; e tekintetben emlékeztet arra, hogy a Nemek Közötti Egyenlőség Európai Intézete fontos szerepet játszik abban, hogy felhívja a figyelmet az Unión belüli nemi egyenlőtlenségek mértékére és okaira; ezért kéri, hogy növeljék az intézet költségvetését, személyzetét és függetlenségét;

6. ismételten kéri a nemek közötti egyenlőségre vonatkozó külön költségvetési tétel létrehozását, különösen a Daphne programon belül, tekintettel a nemi alapú erőszakra, amelynek kapcsán az Unió válsággal szembesül; kiemeli a kifejezetten erre a célra létrehozott Daphné kezdeményezés megerősítésének fontosságát a hozzá rendelt források, különösen az olyan intézkedésekre szánt források növelésével, amelyek az (EU) 2021/692 rendelet 7. cikkének (6) bekezdésével összhangban a nők és lányok elleni nemi alapú erőszak és a családon belüli erőszak minden formája ellen és minden szinten folytatott küzdelmet célozzák, valamint hangsúlyozza az áldozatok megfelelő támogatásának fontosságát; hangsúlyozza továbbá annak fontosságát, hogy az európai strukturális és beruházási alapokat, így például az Európai Szociális Alap Pluszt (ESZA+) felhasználják arra, hogy előmozdítsák a nemek közötti egyenlőséget, a nők foglalkoztatását, a nők szerepének erősítését, a nők vállalkozói szellemét, illetve vezetésben és menedzsmentben betöltött szerepüket, valamint a tartós ápolási-gondozási létesítményeket; megjegyzi, hogy a Nőjogi és Esélyegyenlőségi Bizottság által megrendelt tanulmány[1] szerint az „Irány az 55%!” intézkedéscsomag keretében nyújtott segélyek és támogatások kialakításakor, valamint a zöld átállásra vonatkozó egyéb szakpolitikák, programok és finanszírozás esetében a férfiak gyakran előnyt élveznek a

[1] https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2022/736899/IPOL_STU(2022)736899_EN.pdf

nőkkel és a marginalizált csoportokkal szemben;

7. véleménye szerint a jelenleg rendelkezésre álló adatok alapján megadható a mentesítés az Unió általános költségvetése számára 2022. évi pénzügyi évre szóló költségvetésének végrehajtására vonatkozóan.

MELLÉKLET: AZON SZERVEZETEK VAGY SZEMÉLYEK, AMELYEKTŐL, ILLETVE AKIKTŐL AZ ELŐADÓ ÉSZREVÉTELEKET KAPOTT

Az elnök, előadóként, saját kizárólagos felelősségében nyilatkozik arról, hogy az eljárási szabályzat I. mellékletének 8. cikke értelmében nem kapott észrevételt az e mellékletben feltüntetendő egyetlen szervezettől vagy személytől sem.

INFORMÁCIÓ A VÉLEMÉNYNYILVÁNÍTÁSRA FELKÉRT BIZOTTSÁG ÁLTALI ELFOGADÁSRÓL

Az elfogadás dátuma	24.1.2024
A zárószavazás eredménye	+: 23 –: 4 0: 2
A zárószavazáson jelen lévő tagok	Christine Anderson, Robert Biedroń, Vilija Blinkevičiūtė, Maria da Graça Carvalho, Margarita de la Pisa Carrión, Gwendoline Delbos-Corfield, Frances Fitzgerald, Lívia Járóka, Arba Kokalari, Alice Kuhnke, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska, Andżelika Anna Możdżanowska, Johan Nissinen, Carina Ohlsson, Sandra Pereira, Samira Rafaela, Evelyn Regner, Diana Riba i Giner, Eugenia Rodríguez Palop, María Soraya Rodríguez Ramos, Maria Veronica Rossi, Sylwia Spurek, Marco Zullo
A zárószavazáson jelen lévő póttagok	Laura Ballarín Cereza, Sylvie Brunet, Marina Kaljurand, Eleni Stavrou
A zárószavazáson jelen lévő póttagok (209. cikk, (7) bekezdés)	Milan Brglez, Rainer Wieland

NÉV SZERINTI ZÁRÓSZAVAZÁS A VÉLEMÉNYNYILVÁNÍTÁSRA FELKÉRT BIZOTTSÁGBAN

23	+
PPE	Maria da Graça Carvalho, Frances Fitzgerald, Arba Kokalari, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska, Eleni Stavrou, Rainer Wieland
Renew	Sylvie Brunet, Samira Rafaela, María Soraya Rodríguez Ramos, Marco Zullo
S&D	Laura Ballarín Cereza, Robert Biedroń, Vilija Blinkevičiūtė, Milan Brglez, Marina Kaljurand, Carina Ohlsson, Evelyn Regner
The Left	Sandra Pereira, Eugenia Rodríguez Palop
Verts/ALE	Gwendoline Delbos-Corfield, Alice Kuhnke, Diana Riba i Giner, Sylwia Spurek

4	-
ECR	Johan Nissinen, Margarita de la Pisa Carrión
ID	Christine Anderson, Maria Veronica Rossi

2	0
ECR	Andżelika Anna Możdżanowska
NI	Lívia Járóka

Jelmagyarázat:
+ : mellette
- : ellene
0 : tartózkodás